



Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.13.62.09

**Inventaris van het archief van de Koninklijke
Landmacht: Militair Geneeskundige Onderdelen,
1894-1940**

Versie: 30-03-2022

H.E.M. Mettes, R. van Velden

Nationaal Archief, Den Haag 1993

This finding aid is written in Dutch.

INHOUDSOPGAVE

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
I N L E I D I N G	7
1 Geschiedenis van de archiefvormende organen.....	7
Ambulance-magazijn Amsterdam 1894-1913	7
Brigade-arts Xe Gemengde Brigade 1914-1915.....	7
Verbandplaatsafdelingen 1914-1918	7
School voor Reserve-Officieren der Geneeskundige Dienst 1932-1937.....	8
Bataljon Geneeskundige Troepen 1935-1939.....	9
Depot Geneeskundige Troepen 1939-1940.....	9
3e Rode Kruis compagnie 1939.....	9
Afvoerstations voor gewonden en zieken IIIe en IVe Legerkorps	10
Kantonnementsarts Alkmaar 1939-1940.....	11
Brigade-arts Brigade A	11
Verbandplaatsafdelingen 1939-1940.....	11
Chef Hulpverbandplaats van de Luchtverdedigingskring Groep Utrecht van het Oostfront van de Vesting Holland	11
Legerapotheker.....	12
IV Ziekenstalafdeling 1940	12
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	13
Inhoud en structuur van het archief.....	14
Selectie en vernietiging.....	14
Verantwoording van de bewerking.....	15
Verwant materiaal.....	16
Beschikbaarheid van kopieën.....	16
Verwante archieven.....	16
 Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	 17
1 Ambulance Magazijn Amsterdam 1894-1913.....	17
2 Brigade-arts van de Xe Gemengde brigade 1914-1915.....	18
3 Verbandplaatsafdeling Ie Divisie 1914-1918.....	20
4 Verbandplaatsafdeling IIIe Divisie 1914-1915.....	21
5 School voor Reserve-Officieren van de Geneeskundige Dienst 1932-1937.....	22
6 Bataljon Geneeskundige Troepen 1935-1939.....	23
7 3e Rode Kruis Compagnie 1939.....	24
8 Chef afvoerstation gewonden en zieken IIIe Legerkorps 1939-1940.....	25
9 Chef afvoerstation gewonden en zieken IVe Legerkorps 1939-1940.....	26
10 Commandant van het Depot Geneeskundige Troepen 1939-1940.....	27
11 2e Depotcompagnie van het Depot Geneeskundige Troepen 1940.....	30
12 3e Depotcompagnie van het Depot Geneeskundige Troepen 1940.....	31
13 5e Depotcompagnie van het Depot Geneeskundige Troepen 1940.....	32
14 6e Depotcompagnie van het Depot Geneeskundige Troepen 1939-1940.....	33
15 7e Depotcompagnie van het Depot Geneeskundige Troepen 1939-1940.....	34
16 9e Depotcompagnie van het Depot Geneeskundige Troepen 1940.....	35
17 10e Depotcompagnie van het Depot Geneeskundige Troepen 1940.....	36

18 Kantonnementsarts Alkmaar 1939-1940.....	37
19 Brigade-arts Brigade A 1939-1940.....	38
20 Ie Verbandplaatsafdeling 1937-1939.....	39
21 IIe Verbandplaatsafdeling 1939-1940.....	40
22 IIIe Verbandplaatsafdeling 1939-1940.....	41
23 IVe Verbandplaatsafdeling 1939-1940.....	42
24 Chef Hulpverbandplaatsafdeling van de Luchtverdedigingskring groep Utrecht van het Oostfront van de Vesting Holland 1940.....	43
25 Legerapotheker 1940.....	44
26 IVe Ziekenstalafdeling 1940.....	45

Bijlagen.....47

Concordanties van nummers in oude inventarissen naar nieuwe nummers	47
Archief van de commandant van het Depot Geneeskundige Troepen.....	47
Archief van het Depot Geneeskundige Troepen 2e Compagnie.....	47
Archief van het Depot Geneeskundige Troepen 3e Compagnie.....	48
Archief van het Depot Geneeskundige Troepen 5e Compagnie.....	48
Archief van het Depot Geneeskundige Troepen 6e Compagnie.....	48
Archief van het Depot Geneeskundige Troepen 7e Compagnie.....	48

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Militair-Geneeskundige Onderdelen

Archiefbloknummer:

D26073

Omvang:

130 inventarisnummer(s) 1,50 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Ambulance Magazijn Amsterdam, , 1894-1913

Bataljon Geneeskundige Troepen, , 1935-1939

Brigade-arts van Brigade A

Brigade-arts van de Xe Gemengde Brigade, , 1914-1915

Chef Afvoerstation gewonden en zieken van het IIIe Legerkorps

Chef Afvoerstation gewonden en zieken van het IVe Legerkorps

Chef Hulpverbandplaatsafdeling van de Luchtverdedigingskring Groep Utrecht van het Oostfront Vesting Holland

Commandant Depot Geneeskundige Troepen en 2e, 3e, 5e, 6e, 7e, 9e en 10e Depotcompagnieën, , 1939-1940

Ie-IVe Verbandplaatsafdelingen, , 1939-1940

IVe Ziekenstalafdeling, , 1940

Kantonnementsarts te Alkmaar, J.C. de Lange, , 1939-1940

Legerapotheker

School voor Reserve-Officieren van de Geneeskundige Dienst, , 1932-1937

Verbandplaatsafdeling Ie Divisie, , 1914-1918

Verbandplaatsafdeling IIIe Divisie, , 1914-1918

3e Rode Kruis Compagnie, , 1939

Samenvatting van de inhoud van het archief:

De archieven van de militaire geneeskundige onderdelen van de Landmacht bevatten voornamelijk archiefbescheiden afkomstig uit de mobilisatieperiodes 1914-1918 en 1939-1940. Het betreft vooral stukken betreffende de voorraden van middelen, opleidingen, instructies en hoe om te gaan met paarden.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Deels openbaar, deels niet openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Militair-Geneeskundige Onderdelen, nummer toegang 2.13.62.09, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Militair-Geneeskundige Onderdelen Landmacht, 2.13.62.09, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

INLEIDING

De tekst van de inleiding is, daargelaten ondergeschikte redactionele aanpassing, gelijk aan die van de bij overdracht van de archieven meegeleverde toegang. Alleen § 4 is na overdracht toegevoegd. De inventaris heeft na overdracht geen inhoudelijke verandering ondergaan.

1 GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMENDE ORGANEN

AMBULANCE-MAGAZIJN AMSTERDAM 1894-1913

¹

Ambulance-magazijnen waren gevestigd te Amsterdam, Utrecht, Dordrecht en Delft (Het laatste was een zogenaamd stapelmagazijn). In deze ambulance-magazijnen waren ter voorziening in de eerste behoefte van de geneeskundige dienst in tijd van oorlog genees- en verbandmiddelen, brancards en dergelijke opgelegd. Het beheer, de verantwoording en het toezicht op het onderhoud van het materiaal en de voorraad was opgedragen aan een officier van gezondheid. Hij had een sergeant en één of twee soldaten tot zijn beschikking.

BRIGADE-ARTS XE GEMENGDE BRIGADE 1914-1915

Op 1 en 2 augustus 1914 kwam het geneeskundig personeel behorend tot de Verbandplaatsafdeling Ie divisie te Delft bijeen. Op 30 september werd de 3e sectie naar Eindhoven gedirigeerd. Op 2 oktober 1914 werd de chef van de 3e sectie Verbandplaatsafdeling Ie Divisie benoemd tot Brigade-arts Xe Gemengde Brigade.

Van 30 september 1914 - januari 1915 was in deze functie werkzaam res. officier 1e klasse dr. Boland. Deze werd medio januari 1915 vervangen door F.A. van Suchtelen.

VERBANDPLAATSAFDELINGEN 1914-1918

²

Bij elke divisie van het veldleger was een verbandplaatsafdeling ingedeeld. Deze was samengesteld uit een geneeskundige groep (enkel officieren van gezondheid, 18 personen) en een verbandplaats-compagnie. De laatste werd gevormd door hulppersoneel (een compagnie hospitaalsoldaten) met hieraan toegevoegd personeel gedetacheerd van de compagnie wielrijders van de betreffende divisie, alsmede personeel verstrekt door de treinafdeling van het regiment veldafdeling.

Zowel de geneeskundige groep als de verbandplaatscompagnie waren ingedeeld in drie secties. Twee gelijknamige secties, bv. 1e sectie van de geneeskundige troep en 1e sectie van de verbandplaatscompagnie, vormden een verbandplaats-afdeling.

¹ Bron: Voorschrift betreffende den Geneeskundigen Dienst bij de Landmacht op voet van oorlog (Oorlogsvoorschrift Geneeskundige Dienst), Breda 1911.

² Bronnen: Oorlogsvoorschrift Geneeskundige Dienst, 1915; Wolffensperger, W.P. "De militair geneeskundige dienst en de militair geneeskundige dienst te velde" in: De Nederlandsche strijdmacht en hare mobilisatie in 1914 (Arnhem); Geelen, H.J. van, Van hospitaalsoldaten tot geneeskundige troepen, z.p. z.j. Ministerie van defensie (MvD), Centraal Archiefvondstdepot (CAD), Archief van het Algemeen Hoofdkwartier Generale Staf-Secretariaat (AHKGS-Secr.) inv. nr. 1248 Over de samenstelling van de verbandplaatsafdeling, 1916-1918.

De oudste of hoogste in rang zijnde officier van gezondheid was chef van de verbandplaatsafdeling en regelde alles wat betrekking had op de geneeskundige zaken, terwijl de oudste of hoogste in rang zijnde officier van het wapen der infanterie commandant van de verbandplaats-compagnie was. Laatstgenoemde was belast met de regeling van de eigenlijke troependienst van de verbandplaatsafdeling. De chef van de verbandplaatsafdeling stond rechtstreeks onder de bevelen van de divisie-arts.

De taak van een verbandplaatsafdeling was het in werking brengen van een hoofdverbandplaats ten behoeve van de divisie. Zulk een hoofdverbandplaats was gelegen op een punt buiten de eigenlijke gevechtssfeer en buiten bereik van vijandelijk vuur. Een hoofdverbandplaats bestond uit vijf afdelingen, te weten:

- aankomst en sortering
- vervoer
- verband
- onvervoerbaren
- marsvaardige gewonden.

De Verbandplaatsafdeling Iste divisie was gelegerd te Delft en werd gevormd uit de 4e compagnie hospitaalsoldaten (HS), onder toevoeging van personeel uit andere wapens. De Verbandplaatsafdeling IIde Divisie was gelegerd te Amersfoort en werd gevormd uit de 3e compagnie HS. De Verbandplaatsafdeling IIIde Divisie was gelegerd te Roosendaal en werd gevormd uit de 2e compagnie HS. De Verbandplaatsafdeling IVde Divisie was gelegerd te Hedel en werd gevormd uit de 1e compagnie HS ³. De Sectieverbandplaats in Zeeland was gelegerd te Middelburg ⁴.

SCHOOL VOOR RESERVE-OFFICIEREN DER GENEESKUNDIGE DIENST 1932-1937

Kruls en Staring ⁵ noemen als oprichtingsdatum van de school 1 juli 1930. Het hoofd van het Afwikkelingsbureau van de Geneeskundige Dienst der Landmacht schrijft in zijn verslag van zijn ervaringen tijdens de periode van voorbereiding, mobilisatie en oorlogstijd in hoofdstuk VII, "De opleiding van den reserve officier van gezondheid":

Toen ik in 1930 de opdracht ontving tot het stichten van een School voor Reserve Officieren van Gezondheid... ⁶

Verder schrijft de IGD L in een brief van 28 oktober 1930 aan de minister van Defensie:

De eerste cursus aan de School voor reserve-Officieren van den geneeskundigen Dienst eindigt binnen enkele dagen ⁷.

Aangezien in dezelfde brief geschreven wordt dat de cursusduur 3 maanden was, nemen wij aan dat de door Kruls genoemde oprichtingsdatum correct is.

3 Verbandplaatsafdeling der IVe Divisie werd op 1 maart 1919 opgeheven. MvD/CAD, Archief Ministerie van Oorlog/Defensie 1914-1945 (voortaan: DvD), verbaal van 15 maart 1919, IIe afdeling nr 194. Wegens herbewerking zijn voor dit archief geen inv.nrs. te geven.

4 AHKGS-Secr. nr. 1246, pak CCXC, Brief van 25 juni 1918 van de Inspecteur van de Geneeskundige Dienst der Landmacht aan de Inspecteur der Infanterie.

5 Kruls, H.J. en Staring, H. Op de bres voor Neerlands onafhankelijkheid, Amsterdam 1939.

6 DvD Afwikkelingsbureau, verbaal van 2 september 1941 Geheim, H 21.

7 DvD verbaal 8 december 1930 nr. 59, afd. IIB.

De opleiding was bestemd voor afgestudeerde artsen en semi-artsen en was gevestigd te Den Haag. Tijdens de opleiding werd aandacht geschonken aan organisatie en tactiek, het opmaken van militair geneeskundige bevelen et cetera. Per jaar werden zo'n 100-tal officieren opgeleid. Daarnaast verzorgde de school herhalingsoefeningen. De school is waarschijnlijk op 14 mei 1940 ontbonden.

BATALJON GENEESKUNDIGE TROEPEN 1935-1939

Het Bataljon Geneeskundige Troepen werd opgericht op 1 juni 1938⁸. Het bataljon hield garnizoen te Gorinchem en bestond uit de staf van het bataljon, waarin het mobilisatie-bureau was opgenomen, en vier compagnieën⁹. De taak van het bataljon bestond uit het verzorgen van de opleiding voor alle dienstplichtigen en kader dat ingedeeld werd bij vredesonderdelen dan wel het gemobiliseerde leger. De dienstplichtigen werden opgeleid voor ziekenverzorger dan wel ziekendrager. Op 1 augustus 1939 werd het bataljon uitgebreid met een 5e compagnie¹⁰. Deze zogenaamde "oefencompagnie" werd gelegerd te Weert.

DEPOT GENEESKUNDIGE TROEPEN 1939-1940

Op 24 augustus 1939, de dag dat de oproepingstelegrammen voormobilisatie werden verzonden, werd het Bataljon Geneeskundige Troepen omgevormd tot het Depot Geneeskundige Troepen¹¹. Uiteindelijk bestond het Depot uit 11 compagnieën. De 5e tot en met de 8e Depotcompagnie, respectievelijk gelegerd te Utrecht, Leiden, Groningen en Amsterdam waren verantwoordelijk voor de opleiding van dienstplichtige, medische studenten tot reserve-officier van gezondheid¹².

3E RODE KRUIS COMPAGNIE 1939

Bij Koninklijk Besluit van 16 oktober 1939, nr 53¹³, de "Regeling van de vrijwillige hulpverlening aan zieke en gewonde personen, behorende tot de legers of vloten van oorlogvoerende mogendheden en voorziening in de hulpverlening en inlichtingendienst ten aanzien van krijgsgevangenen en geïnterneerden", werden de voorwaarden vastgelegd waaronder personeel van vrijwillige verenigingen tot hulpbetoon medewerking mochten verlenen aan de Militair Geneeskundige Dienst (MGD)¹⁴. Artikel 4 van bovenvermeld KB luidde dat de algemene leiding van de vrijwillige hulpverlening bij het Rode Kruis lag. Wat het takenpakket van het Rode Kruis betreft stelde artikel artikel 3, I onder meer:

- hulp verlenen aan zieken en gewonden onder de MGD
- de algemene leiding van de vrijwillige hulpverlening te voeren onder de MGD
- en art. 3, II: Ingeval van (...) mobilisatie zal het Rode Kruis alles doen wat nodig is om de vrijwillige hulpverlening in gereedheid te brengen en zich te belasten met de verzorging van de zieke en gewonde militairen in de evacuatiegebieden, een en ander voor zover dit door den Inspecteur van de Militaire Geneeskundige Dienst der Landmacht wordt verlangd¹⁵.

8 MvD/CAD, Archief van de Inspectie der Militaire Administratie, bundel A, departement van defensie, 23 februari 1938 geheim, doos 289.

9 Met een overgangsmaatregel tussen 1 juni 1939 en 1 maart 1939. Voor bijzonderheden zie archief DvD Geheim archief, doos 289, circulaire van de minister van defensie inzake de organisatie van de geneeskundige troepen, 23 februari 1938, bijlage 3.

10 Zie inv.nr. 29.

11 Geelen, Hospitaalsoldaten blz. 98. Inv. nr. 73. Oprichtingsdatum 10e compagnie 2 januari 1940 (Inv. nr. 79).

12 Voor mobilisatie-regelingen ten aanzien van medische studenten, zie inv.nr. 52.

13 Zie ook: KB 22 oktober 1917, nr. 607, gewijzigd bij 15 december 1917, nr. 693 en KB van 22 oktober 1921, nr. 1143, KB 28 maart 1925, nr. 126, 16 juni 1927, nr.181 en 21 oktober 1932, nr. 509. Verder DvD, verbaal van 22 augustus 1939, afdeling I, nr.33.

14 Bronnen: AHKGS, Directie Etappen- en Verkeersdienst (DEV) inv. nrs. 250-252, 256-258, AHKGS-Secr. inv. nrs. 1271, 1273-1274. Legerorders bevattende de wetten, besluiten, ministerieele beschikkingen, kennisgevingen en mededeelingen van belang voor de Nederlandsche Landmacht (voortaan: LO), 1927 ('s-Gravenhage 1927) Nr. 170, en 1934 nr. 116.

15 DvD, verbaal van 25 oktober 1939, afd I nr. 93, doos 15479.

Artikel 24 regelde in geval van mobilisatie de hiërarchische verhouding met en tussen het Nederlandsche Rode Kruis en de MGD, in casu de Inspecteur van de Geneeskundige Dienst.

De 3e Rode Kruis Compagnie was gestationeerd te Rotterdam en had tot taak het inrichten van gewondentreinen. Zij waren toegevoegd aan de Directeur van de Etappen- en verkeersdienst ¹⁶. Administratief waren zij ondergeschikt aan de officier van de militaire administratie, tevens verplegingsofficier, van de staf van het etappencommando Rotterdam ¹⁷.

Er waren 3 Rode Kruis Compagnieën mobiele transportcolonnes van 150 man welke bestonden uit een staf van de compagnie en 6 sectiën ¹⁸. Een officier van gezondheid was belast met het commando; een kapitein werd toegevoegd en belast met mobilisatie, legering, kleding et cetera. In geval van mobilisatie werden de Rode Kruis compagnieën in het legerverband opgenomen ¹⁹.

Buitengewoon dienstplichtigen werden pas in werkelijke dienst opgeroepen bij de afkondiging van de algemene mobilisatie.

De oorlogstaak van een Rode Kruis Compagnie bestond uit het verlenen van eerste hulp aan zieken en gewonden alsmede het inrichten van treinen, vaar- en voertuigen ten behoeve van het transport van zieken en gewonden van de afvoerstations naar het evacuatiegebied ²⁰.

AFVOERSTATIONS VOOR GEWONDEN EN ZIEKEN III EN IV Legerkorps

²¹

Een detachement afvoerstations gewonden en zieken was ondergeschikt aan de zelfstandige administratie van de afdeling geneeskundige dienst van de Etappen-Directie. Eerstgenoemde detachementen voerden een ondergeschikte administratie. Er waren 6 afvoerstations (c.q. havens) voor gewonden en zieken. Op 2 september 1939 werden de afvoerstations ten behoeve van het veldleger in Assel, Best ²², Bilthoven, Culemborg, Tiel en Vught ingericht.

Een afvoerstation voor gewonden en zieken bestond uit de afdelingen A tot en met E (resp. aankomst en sortering, verband, verpleging, vervoer, aanvulling van geneeskundig materiaal). Gewonden die de hoofdverbandplaatsen konden verlaten werden hierheen vervoerd en vervolgens in gereedstaande gewondentreinen geladen voor transport naar evacuatiegebieden. Deze afdelingen werden in of nabij een spoorwegstation ondergebracht.

Het afvoerstation voor gewonden en zieken III LK was gevestigd te Vught, dat van IV LK was te Bilthoven ²³.

¹⁶ AHKGS-DEV inv. nr. 252

¹⁷ AHKGS-DEV, inv. nr. 3.

¹⁸ AHKGS-DEV inv. nr. 256

¹⁹ Brief van de IGDL aan de Chef Generale Staf van 18 oktober 1934. AHKGS- DEV, inv. nr. 252.

²⁰ Bron: AHKGS, DEV inv. nr. 256. Hierin mobilisatie (1939); zie ook: MvD/CAD, Verzameling dagboeken, gevechtsrapporten en verslagen, mei 1940, inv. nr. C 9. Met hierin een afschrift van het oorlogsdagboek van de 3e Rode Kruis Compagnie. AHKGS-DEV, inv. nr. 243 (Samenstelling gewonden-treinen, inrichting e.d.: 1940).

²¹ AHKGS-DEV, inv. nrs. 2, 234-236.

²² Dit afvoerstation werd in mei 1940 bij het intreden van de oorlogstoestand opgeheven en naar Sliedrecht verplaats. Bron: DvD, afwikkelingsbureau, verbaal van 2 september 1941, geheim H 21. Verslag Peeldivisie, pagina 4.

²³ In de verzameling dagboeken, gevechtsrapporten en verslagen, mei 1940, inv. nr. C 9 bevinden zich lijsten van aangevoerde gewonden van 10-12 mei 1940.

KANTONNEMENTSARTS ALKMAAR 1939-1940

De reserve-officier van Gezondheid 1ste klasse J.C. de Lange vervulde achtereenvolgens de functie van depot-arts in Alkmaar ²⁴ van 28 augustus 1939 - 25 september 1939; garnizoensarts in oktober 1939 en kantonnementsarts van november 1939 - 12 juni 1940.

BRIGADE-ARTS BRIGADE A²⁵

Brigade A maakte deel uit van het veldleger en stond op 10 mei 1940 onder bevel van de commandant van het veldleger, welke op zijn beurt weer rechtstreeks onder bevel van de Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht stond. Brigade A bevond zich in de Betuwestelling.

De brigade-arts was belast met de leiding van de geneeskundige dienst in het aan hem toegewezen gebied, met inachtneming van de technisch aanwijzingen van de legerarts. De betrokken brigade-arts, de dirigerend officier van gezondheid der 2e kl. dr. H.A.J.M. Spoorenberg, kwam in functie op 28 augustus 1939.

VERBANDPLAATSAFDELINGEN 1939-1940

Een verbandplaatsafdeling (VbA) was ten tijde van de mobilisatie in 1939 samengesteld uit 5 secties en een detachement motorvoertuigen. Een verbandplaatssectie bestond uit 6 artsen, 3 sergeanten, 6 korporaals, 16 ziekenverplegers en 60 ziekendragers. Er was een verbandplaatsafdeling beschikbaar voor elk legerkorps. De uitbreiding van de verbandplaatsafdelingen van 3 naar 5 secties van gelijke sterkte vond zijn aanleiding in de Eerste Wereldoorlog. Uit de ervaringen die toen opgedaan waren kon worden afgeleid dat de omvang van te verwachten verliezen en de aard van de te verrichten geneeskundige werkzaamheden in oorlogstijd niet door één sectie verbandplaats zou kunnen worden verricht ²⁶.

Bij brief van 10 januari 1940 gaf de minister van Defensie opdracht tot de oprichting van verbandplaatssectiën voor de brigades A - D. De oprichting van de secties bestemd voor brigades A en B had prioriteit. Op 6 april schreef de IGD L dat "binnenkort een aanvang met deze oprichting gemaakt zal worden". Bij brief van de IGD L d.d. 19 april 1940 werden de stappen gezet voor oprichting van de Verbandplaatsafdelingen van de brigade A en B. Op 20 april deelde de OLZ de Commandant in Zeeland mede dat de Verbandplaatssectie van brigade D voorlopig ter beschikking van eerstgenoemde gesteld zou worden. Op 29 april deelde de IGD L de OLZ mee dat tot oprichting van de VbA van brigade C en D zou worden overgegaan in augustus 1940.

CHEF HULPVERBANDPLAATS VAN DE LUCHTVERDEDIGINGSKRING GROEP UTRECHT VAN HET OOSTFRONT VAN DE VESTING HOLLAND²⁷

²⁴ In de minuutbrief van de depot-arts aan IGD L betreffende de bevoegdheid van deze functionaris van 18 september 1939 (inv. nr. 80) schrijft de depot- arts: "Mijne mobilisatie instructie...luidt: De oudste van de zes bataljonsartsen VIII Depot Infanterie treedt tevens op als Depot Arts."

²⁵ AHKGS-Secr. inv. nr. 1834.

²⁶ AHKGS-Secr. inv. nr. 1250, brief IGD L aan de Commandant van het Veldleger (CV), 23 december 1924.

²⁷ Molenaar, F.J. De luchtverdediging in de meidagen 1940, 's-Gravenhage 1970, blz. 647, 981.

Op 10 mei 1940 werd dr. L.J. Frijda ²⁸, kringarts van de luchtverdedigingskring Utrecht-Soesterberg, aangewezen als fungerend Chef Hulpverbandplaats van de groep Utrecht van het Oostfront van de vesting Holland. Hij richtte daartoe het "Homoeopatisch ziekenhuis" te Oudenrijn als hulpverbandplaats in, welke op 18 mei 1940 geëvacueerd werd naar het Militair Hospitaal te Utrecht. De hulpverbandplaats werd 21 juni 1940 opgeheven ²⁹.

Aan het hoofd van een hulpverbandplaats stond een Officier van Gezondheid 1e of 2e klasse met de titel chef hulpverbandplaats (chef hpv). Deze werd aangewezen door de chef Geneeskundige Dienst ³⁰. De chef hpv was belast met de uitvoering van de bevelen tot oprichting, opheffing, verplaatsing van de hulpverbandplaats en de regeling van de dienst. Hij droeg de zorg voor het vervoer van gewonden en zieken van de plaats waar deze zich bevonden naar de hulpverbandplaats ³¹.

LEGERAPOTHEKER

De Legerapotheker was verantwoordelijk voor de farmaceutische verzorging van de vier legerkorpsen van de veldleger. De functie van legerapotheker werd ingevoerd rond september 1939 bij gelegenheid van de uitbreiding van de sectie geneeskundige dienst van het hoofdkwartier van het veldleger ³².

IV ZIEKENSTALAFDELING 1940

³³

Het instituut ziekenstal trad voor het eerst op in het Oorlogsvoorschrift veterinaire dienst 1911 ³⁴. In de ziekenstalafdeling (ZSA) werden ernstig zieke en gewonde paarden opgenomen waarvan het vermoeden bestond dat deze, na herstel het troependeel weer konden bereiken ³⁵. Licht zieke paarden werden bij de korpsen zelf behandeld. Paarden waarvan men dacht dat ze na herstel hun onderdeel niet meer konden bereiken werden indien ze vervoerbaar waren ter herstel afgevoerd door de etappedienst.

Een ziekenstal werd opgericht wanneer het aantal zieke en gewonde paarden te groot werd om bij de onderdelen te worden behandeld. Het bevel tot oprichting, opheffing dan wel verplaatsing werd gegeven door de divisiegroepscommandant, na overleg met de divisiegroepspaardenarts ³⁶. In een ZSA konden zo'n zestig paarden opgenomen worden. Men had de beschikking over een operatieruimte.

De samenstelling van het personeel bestond uit een commandant, een paardenarts der 1e klasse en een paardenarts der 1e of 2e klasse. Verder een aantal ³⁷ aspirant-reserve paardenartsen, een luitenant-gasofficier, 2 hoefsmeden, 2 koks, één fourier, wachtmeester, korporaal, opperwachtmeester-administrateur en 8 paardenverplegers.

²⁸ Met ingang van 1 maart teruggekeerd tot de rang van reserve-officier van gezondheid der tweede klasse en met ingang van 5 maart 1946 in het genot van groot verlof gesteld. (MvD, CAD, Archief Ministerie van Oorlog (MvO) 20 juni 1946, nr. 148.)

²⁹ AHKGS-Sectie I, inv. nr.80.

³⁰ Dit was de hoogste of oudste in rang zijnde officier van gezondheid ingedeeld bij een troepenonderdeel.

³¹ Voorschrift betreffende den Geneeskundigen Dienst bij de Koninklijke Landmacht op voet van oorlog. Deel I. Breda, 1938.

³² AHKGS-DEV, inv. nr. 229. Omslag GG 1, nr. 404.

³³ Voorschrift betreffende den Veterinair Dienst op voet van oorlog. Breda, 1931.

³⁴ Braak, A.J., "De geschiedenis van de militair veterinaire dienst in Nederland en in Nederlands Oost-Indië van 1815 tot heden" in: Nieuw Militair Geneeskundig Tijdschrift 10 (1964), blz. 299.

³⁵ In verband met de duur van herstel; in de loop der tijd kunnen onderdelen zich natuurlijk verplaatsen.

³⁶ C.q. commandant lichte brigade na overleg met de lichte brigade-paardenarts.

³⁷ Precies aantal vast te stellen door de Chef van de Militair Veterinaire Dienst.

Het personeel van IV ZSA ³⁸ was afkomstig van 5 Regiment Veld Artillerie. Aan het hoofd van de ZSA stond een paardenarts met de titel Chef Ziekenstalafdeling der .. Divisiegroep. Deze stond onder de bevelen van de commandant divisiegroepstrein, tenzij de ZSA zelfstandig legerde of opdracht had. In dat geval trad hij onder het rechtstreekse bevel van de commandant divisiegroep.

IV Ziekenstalafdeling werd met ingang van 5 juni 1940 opgeheven.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

De meeste van de onderhavige archieven zijn waarschijnlijk reeds "bewerkt" ten tijde van de Tweede Wereldoorlog, bij de rechtsvoorganger van het CAD, het Weermachtsarchief. De jaarverslagen van 1940-1941 en 1941-1942 vermelden dat, onder andere, het archief van de Geneeskundige Dienst in bewerking was. Waar de bewerking destijds uit bestaan heeft is niet meer te achterhalen.

Eind 1951 of in de loop van 1952 ³⁹ kwam de inventaris van de staf en 11 compagnieën van het Depot Geneeskundige Troepen gereed. In 1956 onderging een gedeelte van dit archief, samen met het archief bataljon geneeskundige troepen, een bewerking ⁴⁰.

Op 13 februari 1974 werden de archieven van de School voor Reserve-Officieren van de Geneeskundige Dienst (SROGD) over 1930-1940 en de archieven van de staf Depot Geneeskundige Troepen en van de commandanten van de 1e tot 11e Depotcompagnieën Geneeskundige Troepen over 1939-1940 overgebracht naar het Algemeen Rijksarchief, i.c. het Hulpdepot van de Rijksarchiefdienst te Schaarsbergen.

In april 1993 werden deze archieven, zonder tussentijds nader te zijn bewerkt, in het kader van het project inventarisatie militair-geneeskundige archieven 1914-1940 terug-overgebracht van de Tweede Afdeling van het Algemeen Rijksarchief naar het CAD.

In 1961-1962 werd het archief van de School voor Reserve Officieren Geneeskundige Dienst 1930-1940, het archief van het Bataljon en het Depot Geneeskundige Troepen, het archief van de Xe Gemengde Brigade en de IVe Verbandplaatsafdeling voor 1940 en het archief van het Afvoerstation Gewonden en Zieken IVe Legerkorps overgeplaatst van Leiden naar Hellevoetsluis.

Vanuit Schaarsbergen zijn zij in 1980 weer naar het ARA te Den Haag vervoerd.

Overbrenging van een overheidsarchief

³⁸ Uitgezonderd de (adspirant-) paardenartsen.

³⁹ Twaalfde jaarverslag van het Archief van de Koninklijke Landmacht, 1 december 1951 - 1 december 1952. In het jaarverslag wordt geen exacte datum gegeven.

⁴⁰ Wat hier onder verstaan dient te worden (ompakken, selectie en/of vernietiging) wordt in het jaarverslag van het Archief van de Koninklijke Landmacht van 1-10-1954 - 1-1-1956 niet vermeld.

Inhoud en structuur van het archief

SELECTIE EN Vernietiging

Na selectie en vernietiging resteert van het archief SROGD één van de oorspronkelijk 20 centimeter archiefbescheiden. Van de 2,28 meter archiefstukken van de (gezamenlijke) "depot archieven" blijft na vernietiging 5,5 centimeter over. De vernietigde bescheiden betroffen grotendeels archiefbescheiden inzake (voordracht tot) bevordering, (verzoeken om) opleiding, geneeskundige verklaringen en andere persoonlijke zaken van militairen.

Het archief van de Xe Gemengde Brigade heeft blijkens een aangetroffen verklaring van vernietiging in 1986 reeds een selectie ondergaan. Toen werd er 2 centimeter archiefbescheiden vernietigd. In maart 1993 werd nog 0,5 centimeter archief aangetroffen, waarvan na vernietiging 0,1 centimeter resteerde.

Uit het archief van Verbandplaatsafdeling III, 1939-1940 werd in 1986 reeds 8 centimeter archiefstukken vernietigd. In maart 1993 werd van de 3 centimeter aangetroffen archiefbescheiden nog 2,5 centimeter vernietigd.

Van het archief van het Bataljon Geneeskundige Troepen werd bij aanvang van de selectie- en inventarisatiewerkzaamheden 2 centimeter aangetroffen. Uit dit archief werden 2 stukken vernietigd.

Uit het archief van de 3e Rode Kruis Compagnie werd volgens de verklaring van vernietiging in 1986 2 centimeter vernietigd. Het archief had in maart 1993 voor selectie een omvang van 2 centimeter; na selectie was hiervan 1 centimeter over.

Het archief van de kantonnementsarts Alkmaar had voordat selectie in 1993 plaatsvond een omvang van 1 centimeter. In 1986 werd van dit archief al 2 centimeter vernietigd. Na vernietiging in 1993 resteerde 0,9 centimeter.

Uit het archief van de sectie IIIa Geneeskundige Brigade A werd 2 van de 5 centimeter bescheiden vernietigd.

In 1986 werd uit het archief van de Ie Verbandplaatsafdeling 5 centimeter vernietigd. In maart 1993 bleef na selectie 2,5 centimeter van de aangetroffen 5 centimeter archiefbescheiden over.

Uit het archief van de IIe Verbandplaatsafdeling 1939-1940 werd in 1986 2 centimeter archiefstukken vernietigd. In 1993 werd 9 van de 24 aangetroffen centimeter archiefstukken vernietigd, zodat 15 centimeter archief overbleef.

Het archief van IVe verbandplaatsafdeling werd in 1986 werd in 1986 geschoond en geselecteerd, wat resulteerde in de vernietiging van 3 centimeter archiefbescheiden. In maart 1993 werd nog eens 1 centimeter uit dit archief vernietigd.

Het archief van IVe Ziekenstalafdeling had bij aanvang van de werkzaamheden in 1993 een omvang van 1 centimeter. In 1986 werd blijkens een aangetroffen verklaring van vernietiging reeds 10 centimeter archiefbescheiden uit dit archief vernietigd. Na selectie en vernietiging in maart 1993 resteerde 0,6 centimeter archief.

Van drie archieven bleef na toepassing van de selectiecriteria niets bewaard. Het betreft hier het archief van de Veldhospitaalafdeling IIe Divisie 1916-1917 en van de IVe Divisie 1917 -1918, alsmede het archief van de Militair Geneeskundige Dienst Veghel 1940, die voor selectie gezamenlijk een

omvang van 2 centimeter hadden. In alle gevallen bestond het archief enkel uit een agenda van ingekomen en uitgegane stukken, welke zonder de bijbehorende stukken geen enkele cultuur-historische waarde meer hadden.

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

Alle betrokken archieven kennen een hoog percentage vernietigde archiefbescheiden. Daardoor was het niet mogelijk de oude orde te handhaven. Gezien het aantal bewaarde stukken is de inventaris verder niet onderverdeeld in afdelingen en/of rubrieken maar zijn de stukken enkel onderwerpgewijs geordend en beschreven en daarna chronologisch gerangschikt. Dit met uitzondering van de archieven van de Verbandplaatsafdeling Ie Divisie 1914-1919 en IIIe Verbandplaatsafdeling 1939-1940. Hier was het nog wel mogelijk en zinvol de oude orde te reconstrueren. Er werd gewerkt volgens het agendastelsel. De aangetroffen agenda kan hier als eigentijds toegangsmiddel dienst doen.

De verschillende archieven zijn chronologisch-alfabetisch gerangschikt. Als bijlage is toegevoegd een concordantie van de nummers in de oude inventaris van de Commandant en 1e t/m 11e Depotcompagnies Geneeskundige Troepen naar de nieuwe nummering.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

VERWANTE ARCHIEVEN

Verwezen wordt naar Algemeen Rijksarchief (thans Nationaal Archief), Tweede Afdeling, archief van de Inspecteur(-Generaal) van de Geneeskundige Dienst der Land- (en Zee-)macht 1828-1940 en daarbij gedeponeerde bescheiden 1844-1940 (nummer toegang 2.13.62.06). Daarin zijn ook beschreven de fragment-archieven van het Geneeskundig detachement in het garnizoen te 's-Gravenhage 1844-1858 (inv.nr. 88) en een register van opnames en ontslagen in een niet geïdentificeerde ziekeninrichting (inv.nr. 97), die bij het archief van de IGDJ werden aangetroffen.

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

1 AMBULANCE MAGAZIJN AMSTERDAM 1894-1913

- 1** Brievenboek van uitgaande stukken van het Ambulance-magazijn te Amsterdam.
1894 mei 10 - 1913 januari 1 1 deel

2 BRIGADE-ARTS VAN DE XE GEMENGDE BRIGADE 1914-1915

- | | | |
|-----------|--|-----------|
| 2 | Brief van de Commandant van het Veldleger aan de commandant van de Xe Gemengde Brigade betreffende de dienstverhouding tussen officieren van gezondheid en de chef van dienst. Afschrift.
1914 | 1 stuk |
| 3 | Brief van de brigade-arts aan de Legerarts betreffende de bruikbaarheid van de ter beschikking gestelde auto's voor ziekenvervoer. Afschrift.
1915 | 1 stuk |
| 4 | Brief van de brigade-arts aan de Commandant van de Xe Gemengde Brigade met het verzoek twee bataljonsartsen, welke door een bataljonswisseling Eindhoven zullen verlaten, te mogen behouden. Minuut.
1915 | 1 stuk |
| 5 | Brief van de brigade-arts aan onbekende betreffende hygiënische inspecties in en nabij de kwartieren van de Xe brigade. Minuut.
1915 | 1 stuk |
| 6 | Circulaire van de Inspecteur van de Geneeskundige Dienst betreffende verlof van onder geneeskundige behandeling zijnde militairen.
1915 | 1 stuk |
| 7 | Stukken betreffende het zuinig omgaan met verbandmiddelen en medicijnen.
1915 | 2 stukken |
| 8 | Circulaire betreffende de interpretatie en uitvoering van de Order van de landmacht over geneeskundige controle. Met bijlage.
1915 | 1 stuk |
| 9 | Brief van de brigade-arts aan de legerarts betreffende de aanschaf van carbid-lantaarns voor de sectie verbandplaatsafdeling. Minuut.
1915 | 1 stuk |
| 10 | Circulaire betreffende de noodzaak tot verbetering van de hygiënische toestand in de bataljonsziekenverblijven.
1915 | 1 stuk |
| 11 | Mobilisatie-rapport van de chef van de 3e sectie verbandplaatsafdeling Ie Divisie.
1915 | 1 stuk |
| 12 | Circulaire van de Intendance-Commissie betreffende de aanbieding van een vragenlijst bestemd voor officieren van gezondheid omtrent de werking van het dienstvak van de Intendance. Met bijlage.
1915 | 1 stuk |
| 13 | Circulaire van de brigade-arts betreffende de interpretatie van Legerorder 1915, nr. 271 omtrent de uitbetaling van hospitaal-soldij.
1915 | 1 stuk |
| 14 | Brief van de brigade-paardenarts aan de brigade-arts inzake de bevindingen over de paarden- en stalinspectie. | |

1915

1 stuk

15

Stukken betreffende te nemen maatregelen ter voorkoming van uitbreiding van
besmettelijke haarziekten.

1915

2 stukken

3 VERBANDPLAATSAFDELING IE DIVISIE 1914-1918

- | | | |
|-----------|--|----------|
| 16 | Agenda van ingekomen en uitgaande stukken van het geheim archief.
1914 september 25 - 1918 november 18 | 1 katern |
| 17 | Ingekomen geheime stukken.
1915-1918 | 1 omslag |
| 18 | Processen-verbaal van overgave en overname van materiaal en goederen van de
verbandplaatsafdeling en het veldhospitaal Ie Divisie.
1916-1918 | 1 omslag |
| 19 | Mobilisatie-verslag van de chef verbandplaatsafdeling Ie divisie. Concept.
1914 augustus 1 - 1915 juni 1 | 1 stuk |

4 VERBANDPLAATSAFDELING IIIE DIVISIE 1914-1915**20-21**

Brievenboeken.

1914-1915

2 delen

20

1914 augustus 1 - 1915 januari 19

21

1915 januari 26 - 1915 april 4

5 SCHOOL VOOR RESERVE-OFFICIEREN VAN DE GENEESKUNDIGE DIENST 1932-1937

- 22** Briefwisseling betreffende de herkomst van een loopgraafbaar aangetroffen bij het Ambulance-Magazijn te Delft.
1932 1 stuk
- 23** Briefwisseling inzake de bepakking van een troepenverbandwagen in verband met de herziening van het Oorlogsvoorschrift geneeskundige dienst deel II. Met bijlage.
1934 2 stukken
- 24** Brief van H. Prakken aan de minister van defensie met het verzoek om inlichtingen over de positie, taak, plaats en rangen van Nederlandse tandartsen in geval van oorlog. Afschrift. Met bijlage.
1935 1 stuk
De bijlage bevat een overzicht van de plaats van de militaire tandarts in de Militair Geneeskundige Dienst.
- 25** Circulaire van de Inspecteur van de Geneeskundige Dienst der Landmacht inzake de kennisgeving van de benoeming van W.S. Gobel tot commandant van de SROGD.
1937 1 stuk

6 BATALJON GENEESKUNDIGE TROEPEN 1935-1939

- 26** Stukken betreffende proefnemingen met verdeelbare brancards.
1935, 1938 1 omslag
- 27** Briefwisseling met de Inspectie der Geneeskundige Dienst der Koninklijke Landmacht betreffende een tekort aan sergeanten bij het Bataljon Geneeskundige Troepen.
1938 2 stukken
- 28** Brieven van de bataljonscommandant aan de Inspectie Geneeskundige Dienst der Koninklijke Landmacht betreffende de uitbreiding van het bataljon Geneeskundige Troepen van 4 naar 6 compagnieën. Minuten.
1938-1939 2 stukken
- 29** Stukken betreffende de legering van de geneeskundige troepen.
1939 2 stukken
- 30** Staten houdende opgave van het aanwezige personeel beneden de rang van tweede luitenant, aanwezig bij het bataljon geneeskundige troepen op 1 april 1939. Afschrift.
1939 3 stukken
- 31** Staten houdende aantekeningen betreffende de kennisname van de mobilisatie-instructies door commandanten van oorlogsonderdelen en hun vervangers.
[1936-1939] 1 omslag

7 3E RODE KRUIS COMPAGNIE 1939**32**

Alfabetisch register van opgeroepen dienstplichtigen bij de 3e Rode Kruiscompagnie.
1939

1 deel

8 CHEF AFVOERSTATION GEWONDEN EN ZIEKEN III E LEGERKORPS 1939-1940

- 33** Uitgaande stukken van de chef afvoerstation III e Legerkorps. Minuten.
1939-1940 1 omslag
- 34** Rapporten betreffende oefeningen van de geneeskundige dienst van de Ve divisie
in januari 1940. Met bijlagen.
1940 1 omslag

9 CHEF AFVOERSTATION GEWONDEN EN ZIEKEN IVE LEGERKORPS 1939-1940

- 35** Brief van de chef afvoerstation aan de Etappe-arts inzake de plaatsing van Rode Kruis treinen op het stations-emplacement.
1939 1 stuk
- 36** Briefwisseling met het Nederlandse Rode Kruis inzake hulp van het Nederlandse Rode Kruis bij de inrichting en personeelsvoorziening van het afvoerstation.
1939-1940 1 omslag
- 37** Circulaire van het Nederlandse Rode Kruis afdeling de Bilt betreffende instructies voor transportcolonnisten en helpsters.
1940 1 stuk

10 COMMANDANT VAN HET DEPOT GENEESKUNDIGE TROEPEN 1939-1940

- 38** Stukken betreffende de regeling van het defilé naar aanleiding van het 125-jarig bestaan van de Inspectie van de Geneeskundige Dienst der Landmacht.
1939 1 omslag
- 39** Stukken betreffende de cursussen en leerlingen van de School voor Reserve-Officieren van de Geneeskundige Dienst.
1939 1 omslag
- 40** Stukken betreffende de legering van het Depot Geneeskundige Troepen.
1939 1 omslag
- 41** Circulaire van het Centraal Registratie Bureau van het Departement van Defensie betreffende de voortzetting van de registratie van het personeel. Met bijlagen.
1939 1 stuk
- 42** Circulaire van de minister van defensie inzake de datum van inlijving van dienstplichtigen.
1939 1 stuk
- 43** Briefwisseling met het college van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam inzake de legering van het Depot Geneeskundige Troepen.
1939 3 stukken
- 44** Stukken betreffende het beheer van materiaal bij het Depot Geneeskundige Troepen.
1939 2 stukken
- 45** Stukken betreffende de opleiding ter vorming van het kader.
1939 1 omslag
- 46** Stukken betreffende het tenue en gedrag van militairen in het openbaar.
1939 3 stukken
- 47** Brief van de commandant aan onbekende betreffende de organisatie van het Depot Geneeskundige Troepen. Minuut.
1939 1 stuk
- 48** Circulaire van de commandant Depot Geneeskundige Troepen aan de compagniescommandanten met diverse instructies.
1939 1 stuk
- 49** Brief van de commandant Depot Geneeskundige Troepen aan de Inspecteur van de Geneeskundige Dienst der Landmacht inzake de aanvulling van het personeel en paarden. Minuut. Met bijlage.
1939 1 stuk
- 50** Nota van de Commandant Depot Geneeskundige Troepen aan de commandanten 1e-4e Depotcompagnie inzake de instructie ten aanzien van nieuwe rekruten. Minuut.
1939 1 stuk

-
- | | | |
|-----------|---|-----------|
| 51 | Mobilisatie-instructies.
1939 | 1 omslag |
| 52 | Stukken betreffende maatregelen van de universiteiten voor de studie van studenten in de geneeskunde welke gemobiliseerd zijn.
1939-1940 | 1 omslag |
| 53 | Stukken betreffende de verplaatsing van het Depot Geneeskundige Troepen in geval van een gewapend conflict.
1940 | 1 omslag |
| 54 | Stukken betreffende de legering van de 7e Depotcompagnie van het Depot Geneeskundige Troepen te Groningen.
1940 | 1 omslag |
| 55 | Circulaire van de commandant Depot Geneeskundige Troepen betreffende het verbod op deelname aan een enquête van de Arbeiders Jeugd Centrale.
1940 | 1 stuk |
| 56 | Nota van de bataljonscommandant aan de commandanten van de 1e tot en met de 4e compagnie van het Bataljon Geneeskundige Troepen betreffende de opstelling van de Nederlandse militairen ten opzichte van de Duitse troepen.
1940 | 1 stuk |
| 57 | Brief van de commandant Geneeskundige Troepen aan de compagniescommandanten inzake het afdeppen van mosterdgassen. Minuut.
1940 | 1 stuk |
| 58 | Stukken betreffende de opgave van administratief personeel bij het Depot Geneeskundige Troepen.
1940 | 2 stukken |
| 59 | Brief van de Inspecteur van de Geneeskundige Dienst van de Landmacht inzake de tekortkomingen en verbeteringen van het geneeskundig personeel. Met bijlage.
1940 | 1 stuk |
| 60 | Circulaire van de Hygiënist van de landmacht inzake rattenbestrijding.
1940 | 1 stuk |
| 61 | Circulaire van de hygiënist van de landmacht inzake de opgave van malaria-gevallen in het leger.
1940 | 1 stuk |
| 62 | Brief van de Inspectie Onderwijsinrichtingen aan de commandant Depot Geneeskundige Troepen betreffende de toezending van een artikel over het gevaar van koud baden. Met bijlage.
1940 | 1 stuk |
| 63 | Circulaire van de garnizoenscommandant Amsterdam betreffende de capitulatie van het Nederlandse leger.
1940 | 1 stuk |
| 64 | Circulaire van de secretaris-generaal van het departement van defensie inzake de | |

bezoldiging van mobilisatie-vrijwilligers.
1940

1 stuk

65

Proces-verbaal van overgave en overname van fondsen, materiaal en archief van de
11e compagnie van het Depot Geneeskundige Troepen.
1940

1 stuk

11 2E DEPOTCOMPAGNIE VAN HET DEPOT GENEESKUNDIGE TROEPEN 1940

- 66** Stukken betreffende de opheffing van het Nederlandse leger en de oprichting van de Opbouwdienst.
1940 1 omslag
- 67** Stukken betreffende het verlenen van groot verlof aan reserve- en dienstplichtig personeel.
1940 1 omslag
- 68** Stukken betreffende de dienstverlating van beroepspersoneel beneden de rang van luitenant.
1940 1 omslag
- 69** Brief van de Hygiënist der Landmacht betreffende de afvoer van fecaliën, urine en huisvuil.
1940 1 stuk

12 3E DEPOTCOMPAGNIE VAN HET DEPOT GENEESKUNDIGE TROEPEN 1940**70**

Stukken betreffende het vertrek van personeel met groot verlof.
1940

1 omslag

13 5E DEPOTCOMPAGNIE VAN HET DEPOT GENEESKUNDIGE TROEPEN 1940**71**

Staten houdende dagelijkse veranderingen en bewegingen en de sterkte aan personeel en paarden van de 5e Depotcompagnie.
1940

2 katernen

14 6E DEPOTCOMPAGNIE VAN HET DEPOT GENEESKUNDIGE TROEPEN 1939-1940

- 72** Circulaire van het ministerie van defensie betreffende de registratie van personeel gedurende de tijd dat de Koninklijke Landmacht op voet van oorlog is.
1939 1 stuk
- 73** Staat houdende de uitbetaling van onderofficieren. Klad.
1939-1940 1 deel
- 74** Stukken betreffende het contract tussen de gemeente Leiden en de commandant van 6e Depotcompagnie van het Depot Geneeskundige Troepen inzake het huur van hotel Den Burcht.
1940 3 stukken
- 75** Instructie voor de medisch geneeskundige dienst bij het IIe Depot Infanterie.
1940 1 stuk

15 7E DEPOTCOMPAGNIE VAN HET DEPOT GENEESKUNDIGE TROEPEN 1939-1940**76**

Staten houdende dagelijkse veranderingen en bewegingen en de sterkte aan personen en paarden van het 7e Depot compagnie.
1939-1940

1 omslag

16 9E DEPOTCOMPAGNIE VAN HET DEPOT GENEESKUNDIGE TROEPEN 1940**77**

Circulaire betreffende de demobilisatie van het Nederlandse leger en de oprichting van het de Opbouwdienst.

1940

1 stuk

17 10E DEPOTCOMPAGNIE VAN HET DEPOT GENEESKUNDIGE TROEPEN 1940

- 78** Staat houdende de dagelijkse veranderingen en bewegingen en de sterkte van personeel en paarden van het 10e Depot compagnie.
1940 1 katern
- 79** Staten houdende de uitbetaling van de onderofficieren.
1940 2 stukken

18 KANTONNEMENTSARTS ALKMAAR 1939-1940

- 80** Stukken betreffende de regeling van de inwendige dienst bij de Medisch Geneeskundige Dienst Alkmaar.
1939 3 stukken
- 81** Stukken betreffende de aanvraag van personeel en materiaal ten behoeve van de geneeskundige verzorging van VIII Depot Infanterie.
1939 1 omslag
- 82** Stukken betreffende de controle van zieke militairen.
1939 3 stukken
- 83** Circulaires van de Inspecteur van de Geneeskundige dienst der landmacht.
1939 1 omslag
- 84** Brief van de garnizoensarts aan de Inspecteur van de geneeskundige dienst der landmacht inzake de noodzaak dat de geneeskundige dienst Alkmaar de beschikking krijgt over een auto. Minuut.
1939 1 stuk
- 85** Instructie voor de sergeant/korporaal planton werkzaam bij het kantonnements-ziekenverblijf.
1939 1 stuk
- 86** Stukken betreffende de evacuatie van gewonde en zieke militairen.
1939-1940 2 stukken
- 87** Stukken betreffende het onderbrengen en verplegen van zieke en gewonde militaire in geval van mobilisatie en oorlog in het Centraal ziekenhuis te Alkmaar.
1939-1940 1 omslag
- 88** Brief van de kantonnementsarts Alkmaar aan de Inspecteur van de geneeskundige dienst der landmacht betreffende de geneeskundige verzorging van de resterende troepenonderdelen. Minuut.
1940 1 stuk

19 BRIGADE-ARTS BRIGADE A 1939-1940

- | | | |
|-----------|---|--------|
| 89 | Dagboek van de brigade-arts Brigade A van het veldleger.
1939 augustus 29 - 1940 juni 17 | 1 deel |
| 90 | Register houdende de indeling en sterkte van het personeel van de geneeskundige dienst van Brigade A.
1939 | 1 deel |
| 91 | Register houdende anamnese en onderzoek van psychiatrische en neurologische patiënten.
[1939-1940] | 1 deel |

20 IE VERBANDPLAATSAFDELING 1937-1939

- 92** Mobilisatie-instructies voor de commandant van de Ie Verbandplaatsafdeling. Met
bijlagen.
1937-1939 1 omslag
- 93** Mobilisatie-instructies voor de commandanten van de secties 1 tot en met 5 van de
Ie Verbandplaatsafdeling.
1937-1939 1 omslag

21 IIE VERBANDPLAATSAFDELING 1939-1940

- 94-95** Alfabetische registers van opgeroepen dienstplichtigen bij de Iie Verbandplaatsafdeling wegens algemene mobilisatie.
1939 2 delen
94 Sectie II en II
95 Sectie III en IV
- 96** Staten houdende opgave van de samenstelling en nominatieve opgave van de verschillende secties van de Iie Verbandplaatsafdeling.
1939-1940 1 omslag
- 97** Staten houdende de aan- en afgevoerde gewonden bij de Iie Hoofdverbandplaats.
1940 mei 11-12 1 omslag
- 98** Staten houdende opgave van adressen van inkwartiering van officieren en onderofficieren en wijzigingen hierop.
1940 3 stukken
- 99** Staat houdende personen door het Rode Kruis geëvacueerd.
[1940] 1 stuk

22 IIIE VERBANDPLAATSAFDELING 1939-1940

- | | | |
|------------|---|-----------|
| 100 | Register houdende opgave van positieveranderingen van officieren van de 5e sectie van de IIIE Verbandplaatsafdeling.
1939-1940 | 1 katern |
| 101 | Uitgaande stukken van de detachementscommandant motorvoertuigen IIIE Verbandplaatsafdeling. Minuten.
1939-1940 | 1 omslag |
| 102 | Ingekomen stukken bij de detachementscommandant motorvoertuigen IIIE Verbandplaatsafdelingen.
1939-1940 | 1 omslag |
| 103 | Uitgaande stukken van de commandant van de 4e sectie van de IIIE Verbandplaatsafdeling. Minuten.
1940 | 1 omslag |
| 104 | Ingekomen stukken bij de commandant van de IIIE Verbandplaatsafdeling.
1940 | 3 stukken |
| 105 | Uitgaande stukken van de commandant IIIE Verbandplaatsafdeling. Minuten.
1940 | 3 stukken |
| 106 | Staat houdende de samenstelling van de Verbandplaatsafdeling van een divisiegroep.
[1939] | 1 stuk |

23 IVE VERBANDPLAATSAFDELING 1939-1940

- 107** Agenda van ingekomen en uitgaande stukken.
1939 augustus 26 - 1940 juli 9 1 deel
Met ingang van 23 oktober 1939 alleen agenda van uitgaande stukken.
- 108** Ingekomen stukken bij de commandant IVE Verbandplaatsafdeling.
1940 1 omslag
- 109** Uitgaande stukken van de commandant IVE Verbandplaatsafdeling. Minuten.
1940 1 omslag
- 110** Staten houdende gegevens van onderofficieren van de 1e en 5e sectie van de IV
Verbandplaatsafdeling.
1939 1 katern
- 111** Stukken betreffende indeling en opgave hiervan van personeel ingedeeld bij de
secties van de IVE Verbandplaatsafdeling.
1940 1 omslag

**24 CHEF HULPVERBANDPLAATSAFDELING VAN DE LUCHTVERDEDIGINGSKRING
GROEP UTRECHT VAN HET OOSTFRONT VAN DE VESTING HOLLAND 1940****112**

Dagboek van de chef hulpverbandplaats van de luchtverdedigingskring groep
Utrecht van het Oostfront van de vesting Holland.
1940 mei 10-15

1 deel

25 LEGERAPOTHEKER 1940

- 113** Brieven van de secties veldapotheken aan de legerapotheker betreffende de routes, standplaatsen en tijden van aankomst en vertrek van de veldapotheken. Met bijlagen.
1940 1 omslag
Zie ook Algemeen Rijksarchief, Tweede Afdeling, archief van de Inspecteur(-Generaal) van de Geneeskundige Dienst der Land- (en Zee-)macht 1828-1940 en daarbij gedeponeerde bescheiden 1844-1940 (nummer toegang 2.13.62.06), inv.nrs. 124-130 en 132 (archivalia van de Chef Militair Pharmaceutische Dienst).
- 114** Brief van de commandant van de IIIe Sectie Veldapotheek aan de Legerapotheker betreffende de aflevering van geneesmiddelen.
1940 1 stuk
- 115** Brief van de sous-chef van de staf van de commandant van het veldleger aan de opperbevelhebber land- en zeemacht betreffende de wijziging van de oorlogsorganisatie van de Militair Pharmaceutische Dienst. Afschrift en minuut.
1940 2 stukken
De aanwezigheid van deze stukken in dit archief is te verklaren uit het feit dat E.H. Vogelenzang, de legerapotheker, de steller van dit stuk was.
- 116** Telex van de sous-chef van de staf van de commandant van het veldleger aan diverse commandanten betreffende de herindiensttreding van militaire apotheken. Met bijlage.
1940 1 stuk
Zie opmerking bij inv. nr. 113.
- 117** Voorlopige richtlijnen voor het beheer en de verantwoording van materiaal bij de Militair Pharmaceutische Dienst met ingang van 1 januari 1940.
[1939-1940] 1 stuk
- 118** Staat houdende een overzicht van de taken van de Militair Pharmaceutische Dienst ten tijde van oorlog of oorlogsgevaar.
z.j. 1 stuk
Oorspronkelijk bijlage bij een niet overgeleverd document.
- 119** Lijst houdende de eenheidsverpakking voor de depots van geneesmiddelen.
z.j. 1 stuk
- 120** Staat van een eenheid geneesmiddelen voor 1000 personen per maand.
z.j. 1 stuk

26 IVE ZIEKENSTALAFDELING 1940

- 121** Briefwisseling met de commandant van het IVe Legerkorps betreffende de opgave van benodigde gelden voor de uitbetaling van soldij.
1940 2 stukken
- 122** Stukken betreffende de sterkte van de IVe Ziekenstalafdeling.
1940 3 stukken
- 123** Briefwisseling betreffende een overzicht van de gebeurtenissen van 9- 14 mei 1940 van IVe Ziekenstalafdeling.
1940 3 stukken
- 124** Stukken betreffende de verpleging en verzorging van paarden die bij de terugtocht in mei 1940 in Hilversum zijn achtergebleven.
1940 1 omslag
- 125** Stukken betreffende het inleveren van veterinaire materiaal.
1940 3 stukken
- 126** Briefwisseling met de legerpaardenarts betreffende de opgave van de vermissing van paardenartsen, de legering van paarden materiaal en dienstdoende paardenartsen.
1940 2 stukken
- 127** Rapporten betreffende de behandeling van paarden.
1940 2 stukken
- 128** Stukken betreffende het afmaken van rijkspaarden.
1940 1 omslag
- 129** Brief van de commandant IVe Ziekenstalafdeling aan de officier van justitie betreffende een geval van desertie. Minuut.
1940 1 stuk
Bevat een passage waarin melding wordt gemaakt van de verbranding van het archief van voor en tijdens de meidagen 1940
- 130** Circulaire van de commandant IVe Legerkorps inzake bevelen voor de veterinaire dienst.
1940 1 stuk

BIJLAGEN

Concordanties van nummers in oude inventarissen naar nieuwe nummers

ARCHIEF VAN DE COMMANDANT VAN HET DEPOT GENEESKUNDIGE TROEPEN

Oud nummer	Nieuw inv.nr.
AA 1, nr. 601	38
AA 1, nr. 570	39
AA 1, nr. 628	40
AA 1, nr. 237	41
AA 1, nr. 220	42
AA 1, nr. 110a	43
AA 1, nr. 935	44
AA 1, nr. 1624	45
GG 1, nr. 37 en 42	46
GG 1, 93	47
GG 1, nr. 135	48
GG 1, nr. 265	49
GG 1, nr. 569	50
MobMob 1	51
GG 1, nr. 186/187	52
GG 1, nr. 101	53
GG 1, nr. 405	54
GG 1, nr. 147	55
AA 1, nr. 1690	56
GG 1, nr. 569	57
AA 2, nr. 559	58
AA 2, nr. 607	59
AA 2, nr. 726	60
AA 2, nr. 1178	61
AA 2, nr. 1179	62
AA 2, nr. 1966	63
AA 2, nr. 2246	64
AA 2, nr. 2253	65

ARCHIEF VAN HET DEPOT GENEESKUNDIGE TROEPEN 2E COMPAGNIE

Oud nummer	Nieuw inv.nr.
AA 1, ongenummerd	66
AA 1, ongenummerd	67

Oud nummer	Nieuw inv.nr.
AA 1, nr. 165	68
AA 1, nr. 218	69

ARCHIEF VAN HET DEPOT GENEESKUNDIGE TROEPEN 3E COMPAGNIE

Oud nummer	Nieuw inv.nr.
AA 1, nr. 1472	70

ARCHIEF VAN HET DEPOT GENEESKUNDIGE TROEPEN 5E COMPAGNIE

Oud nummer	Nieuw inv.nr.
AA 1, nr. 105	71

ARCHIEF VAN HET DEPOT GENEESKUNDIGE TROEPEN 6E COMPAGNIE

Oud nummer	Nieuw inv.nr.
AA 1, ongenummerd	72
ongenummerd	73
AA 1, ongenummerd	74
GG 1, nr. 67	75

ARCHIEF VAN HET DEPOT GENEESKUNDIGE TROEPEN 7E COMPAGNIE

Oud nummer	Nieuw inv.nr.
ongenummerd	76

Archief van het Depot Geneeskundige Troepen 9e Compagnie

Oud nummer	Nieuw inv.nr.
AA 1, nr. 2161/41	77